

**VIII. BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI
KİMYA SANAYİ
ÖZEL İHTİSAS KOMİSYONU RAPORU
(BOYA)**

GİRİŞ:

Boya endüstrisinin gelişim eğilimi, sorunları ve taleplerini dile getirmek amacıyla hazırlanan boya sanayi ile ilgili bu raporun hazırlanmasında "7. Beş Yıllık Kalkınma Planı Boya Özel İhtisas Komisyonu Raporu", TSKB İktisat ve Araştırma Müdürlüğü Sn. Arzu Ayvaz'ın hazırladığı "Boya Sektöründe Gelişmeler ve Beklentiler EKİM 99 Raporu", KMO "3. Boya Kongresi Kitabı" gibi yayınlardan faydalanılmıştır. Marshall, Yasaş, DYO, Markem, ÇBS, İshakol ve Printaş firmalarının sağladığı bilgiler kullanılmış, raporun hazırlanması için verilen sürenin azlığı nedeniyle Türkiye'de irili ufaklı 400 adet boya üreticisine ulaşılammıştır.

Boya tarifi içine mürekkep üretimi de dahil edilmiş ancak sıva ve yapı kimyasalları kapsam dışında tutulmuştur (sıvalar, tamir harçları vs.).

1) ÜRETİM HAKKINDA BİLGİ (Teknoloji, rakip teknoloji ile mukayese)

Boya sektöründe ileri ülkelerdeki teknolojiler ile aynı seviyede tesisler var olduğu gibi "merdiven altı" tabir edilen ilkel teknolojiler ile üretim yapan tesisler de mevcuttur.

Ancak boya endüstrisinin %60'lık kesimine sahip olan firmalardaki teknoloji bugün AB ve diğer gelişmiş ülkelerle rekabet edecek teknoloji ve ekipmana sahiptir. Bu firmalar kalite sistemlerinin gerekliliği olan ISO 9000 sertifikalarına ve diğer değişik kalite sistemlerine sahiptirler.

Yüksek kapasiteli firmaların kalifiye eleman sorunu mevcut de ildir ve birçoğu gelişmiş laboratuvar olanaklarına ve ARGE çalışmalarına sahiptir.

Küçük ölçekli üreticiler ise herhangi bir kalite standardına göre değil piyasadaki spot taleplere ve düşük fiyat isteklerine cevap verecek şekilde üretim yapmaktadır.

2) İSTİHDAM HAKKINDA BİLGİ

Boya sanayinde ortalama 100-200 ton için bir kişi çalışmaktadır. Bu durumda 350.000 tonluk bir üretim için ortalama 3.000 kişi istihdam edilmektedir. Bunun dağılımı ise;

<u>İşçi</u>	<u>Memur</u>
Kalifiye : 750	Teknik : 750
Düz işçi : 750	İdari : 750

Ancak bu oran mürekkep ve oto boya gibi kesimlerde tüm işçilerin kalifiye işçi olması şeklinde görülmektedir.

3) KAPASİTE KULLANIMI

A. Boya Üretim Kapasiteleri (Toplam) 1 999

İnşaat Boyalar	420.000 ton
- Su bazlı	220.000 ton
- Solvent Bazlı	200.000 ton
Sanayi Boyaları ve Vernikleri	135.850 ton
- Otomotiv	41.000 ton
- Mobilya	73.000 ton
- Metal	21.850 ton
Diğer boyalar	35.650 ton
Tiner	80.000 ton
TOPLAM KAPASİTE	671.500 ton

B. Kapasite kullanımı

	1995	1996	1997	1998	1999
KKO %	54	58	66	57	58

4) GİRDİLER (1999)

	MİKTAR	DEĞER
İTHAL	45%	70%
YERLİ	55%	30%

5) YILLARA GÖRE ÜRETİM VE ARTIŞLARI

	1995	1996	1997	1998	1999
Üretim, Ton	308.900	351.630	441.481	381.620	340.000
Değişim, %	18%	13%	25%	-14%	-11%

6) FİYATLAR HAKKINDA BİLGİ

Türkiye'deki fiyatlar AB ile mukayese edildiğinde yaklaşık yarı yarıya düşüktür.

- Solvent bazlı dekoratif boya
  - Türkiye ortalama 3.0 \$/kg
  - AB ortalama 7.0 \$/kg
- Su bazlı dekoratif boya
  - Türkiye ortalama 1.8 \$/kg
  - AB ortalama 4.0 \$/kg

7) DIŞ TİCARET

Hammaddeler genellikle AB, ABD ve Çin, Japonya, Kore gibi Uzakdoğu ülkelerinden ithal edilmektedir.

- Bu bilgileri almak ve hesaplamak oldukça güçtür. GTIP bazında DPT'den alınan bilgiler baz alındığında ortalama 1 ton ithalat 1000 US \$'a mal olmaktadır. Buna göre;

	Miktar (Bin Ton)					Değer (Milyon US \$)				
	95	96	97	98	99	95	96	97	98	99
H.M. İthalatı	210	245	308	266	238	210	245	308	266	238

8) İHRACAT

	Ülkeler	Cinsi	Miktar (ton)	Değer (\$)
1995	Rusya Fed. Azerbaycan		10.600	16.000.000
1996	BDT Kazakistan		19.600	30.000.000
1997	Romanya Bulgaristan		33.100	50.000.000
1998	Gürcistan KKTC		36.171	55.000.000
1999	Arnavutluk		31.000	47.000.000

- İHRACAATTA KARŞILAŞILAN ZORLUKLAR
  - Bürokratik ve kalite sorunu yok
  - Bazı ülkelerdeki banka sistemi eksikliği ihracatı güçleştiriyor (Ukrayna, İran gibi)

9) 5 YILLIK HEDEFLER

Boya sektörünün önümüzdeki beş yıllık hedefi;

- a) Büyüme hızının 2 misli büyümeyi sektörde gerçekleştirmek (ortalama boya endüstrisi 2000-2005 büyüme hızı : 10% yılda)
- b) Mürekkep sektöründe Türkiye büyüme hızına paralel büyüme
- c) Boya tüketimini fert başına 4 lt.den 8 lt.ye çıkarmak
- d) İhracatın toplam sektör cirosu içindeki payını %20'ye çıkartmak
- e) Dış ülkelerde yatırım yapmak (sermaye, teknoloji, know-how, lisans)
- f) Tüm boya sektörünü bir çatı altında toplayacak bir federasyonun oluşumunu sağlamak. Bu federasyon sektörümüzdeki kalite, ambalaj, çevre standartlarının oluşumu, tüketici haklarında bilinçlendirme, boya tüketimini artırıcı reklam ve boya bilincinin oluşturulması konularında faaliyet gösterebilir.
- g) Üniversitelerde boya konusunda uzmanlık sahalarının açılması için sektör-üniversite ve bilimsel kurumlar işbirliği sağlanması
- h) Ucuz enerji temini için enerji projelerine katılım.

10) 5 YILDA ÖNGÖRÜLEN DE MLER

- * Üretim : % 60'lık artış
- * İhracat : Cironun %20'si
- * Enerji : Tüketimde üretime paralel artış

11) PERSONELDE RASTLANAN ZORLUKLAR

Kalifiye personel temininde zorluk yoktur.

12) REKABET GÜCÜNDE YAPILMASI ÖNGÖRÜLENLER

- Şirket içi eğitimler:

Yoğun bir şirket içi eğitimi uygulanmaktadır. Eğitimler genelde kalite sistemleri, toplam kalite, işçi sağlığı ve iş güvenliği sistemleri, satış ve pazarlama eğitimleri üzerinde yoğunlaşmaktadır.

- Şirket dışı eğitimler:

Yaygın bir dağıtım zinciri, uygulayıcı ve tüketici eğitimleri yapılmaktadır. EĞİTİMLERE TEŞVİK SAĞLANMASI EĞİTİM YATIRIMLARINDA ARTIŞ EĞİLİMİNİ HIZLANDIRACAKTIR.

- ARGE:

Şirketlerde ARGE olarak bir eksiklik yoktur. ARGE yatırımlarında uygulanan teşviklerin artırılması bu yatırımları hızlandıracaktır.

- ÜNİVERSİTELER ile temas:

Bu konuda Marshall boya Türkiye'deki ilk Boya Meslek Yüksek Okulunun açılmasını sağlamıştır. Yakında bu okul Kocaeli Üniversitesinin bir Fakültesi olacaktır.

Üniversitelerin özellikle boya konusunda uzmanlaşmayı sağlayacak bölüm veya dersleri açması boya endüstrisinin talebi olan yetişmiş eleman teminini kolaylaştıracaktır. Bu konuda boya sektörü finansal ve teknik destek vermeye hazırdır.

- Yeni Proje ve Yatırımlar:

Yeni proje yatırımları özellikle otomasyon, modernizasyon, esnek üretim teknolojileri, maliyet düşürmeye yönelik teknolojiler, iş ve iş güvenliği ve çevre yatırımları konularında yoğunlaşmaktadır.

Bu konularda

- Yatırım teşviklerinin artırılması
- Çevre yatırımlarına teşvik sağlanması
- Katma değeri olmayan işlerin dışarıya (taşeron) verilmesi
- Uygulama, nihai tüketici ve dağıtım kanallarına yönelik iyileştirme yatırım ve projelerine ağırlık verilecektir.
- Satış sonrası hizmetler, garanti uygulamaları ve tüketici bilinçlendirme projeleri artacaktır.
- Kurumsallaşma;
- Tüm firmalar kurumsallaşma ve marka yönetimine ağırlık vermektedir.
- Yeni istihdam; Yeni istihdam genellikle boya konusunda eğitim almış kalifiye personel yönünde olacaktır. Düz işçilik ve katma değeri olmayan işler "outsorce" (taşeronlaşma) edilecektir.
- Yeni ortaklıklar;
Boya sektörü AB içinde sermaye ve teknoloji için ortaklıklara sıcak bakmaktadır.
- Halka açılma;
Birçok firma halka açılmıştır. Diğerleri şu anda bu konuda bir yaklaşım içinde değildir.

TÜM SEKTÖRDE HAKSIZ REKABETİN ÖNLENMESİ TSE'nin aktif takibi, çevre mevzuatı ve ticari yasalara tam uyum devletten talep edilmektedir.